

SPREEK
TAAL 3

Leren

van Dale

VOOR HALFGEVORDERDE SPREKERS
VAN HET NEDERLANDS (NIVEAU A2-B1)

MODULE 13: DEZE MODULE IS ONDERDEEL
VAN EEN VIJFTIENDELIGE SERIE

Leren

1. Daarin wil ik graag beter worden p. 1
2. Ik wil weer naar school p. 11
3. Ik ben nog niet helemaal tevreden p. 20
4. Overzicht woorden en zinnen p. 29
5. Handleiding voor de begeleider p. 31
6. Suggesties voor extra materiaal p. 40

Scan de QR-code voor een directe link naar de audiobestanden

kijk naar de foto

praat samen

wijs aan

luister

luister naar audio op www.spreektaal.com

tik op de tafel

een spelletje

naar buiten

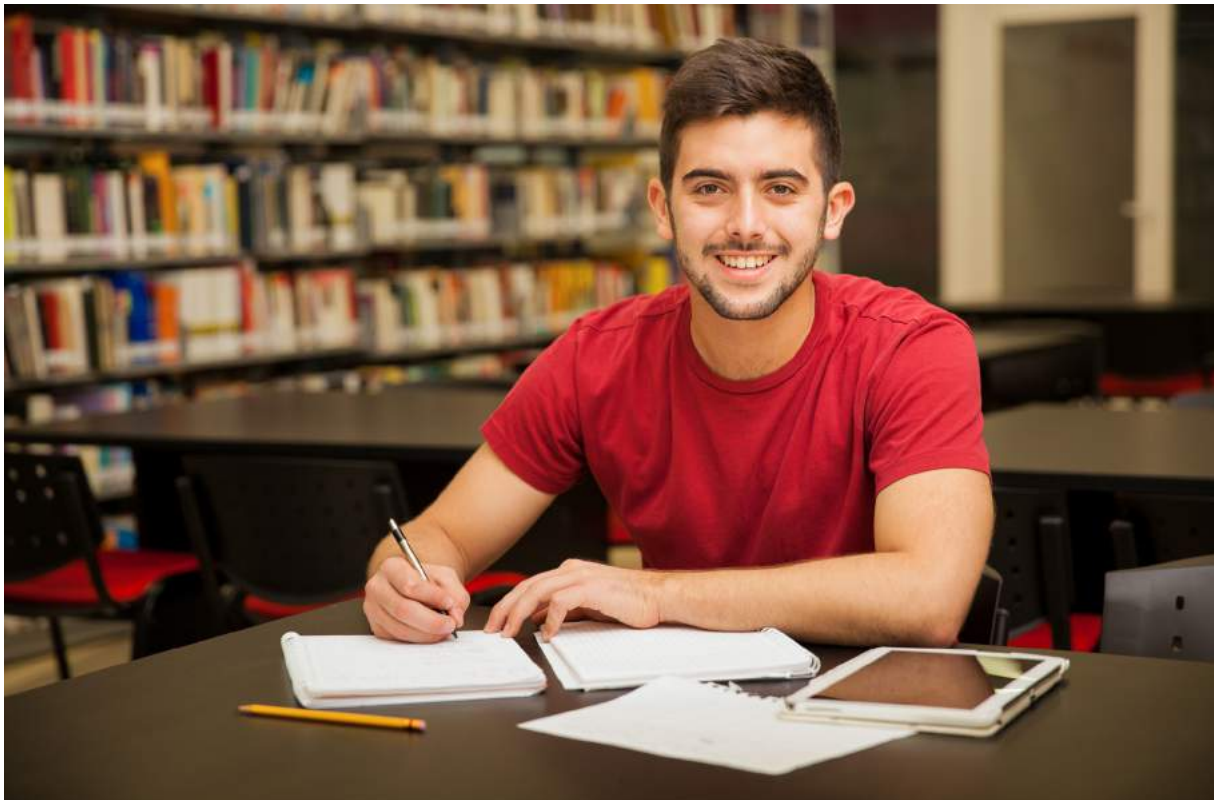
kijk in de handleiding

1. Daarin wil ik graag beter worden

Een opleiding zoeken die bij je past

1.1 Kijk naar de foto en praat samen over de vragen.

Wat doet deze man?

Waar is hij?

Wat kan hij goed, denk je?

Vind je het interessant wat hij doet?

1.2 Luister naar het gesprek *Een opleiding volgen*. Je hoort Yasin, hij praat met zijn docent Nederlands.

1. De man...

2. De vrouw...

3. De mensen...

4. De vrouw...

5. De man ...

6. De vrouw...

1.7 Welke woorden horen bij elkaar?

Kijk naar de woorden. Je begeleider leest de woorden in de linkerrij. Jij zoekt een woord uit de rechterrij dat erbij past. Wijs het woord aan. Soms zijn er meerdere combinaties mogelijk.

- als ict'er
- een baan
- een ict-opleiding
- een open dag
- informatie
- je diploma

- bezoeken
- halen
- volgen
- vragen
- werken
- zoeken

1.8 Raad het woord.

Je begeleider geeft je een kaartje met een woord. Zeg het woord niet en laat het ook niet zien. Probeer het woord te omschrijven. Je begeleider moet het woord raden.

Begin bijvoorbeeld zo: *hier kun je...*

Draai de rollen daarna om.

Ga door tot alle kaartjes op zijn.

1.9 Hoeveel woorden hoor je?

Je begeleider leest de zinnen voor. Kijk niet naar de zinnen, luister er alleen naar. Je kunt je ogen dichtdoen. Tel met je vingers hoeveel woorden je hoort.

1. Ik wil een opleiding volgen.
2. Ik vind het leuk om met computers te werken.
3. Ik wil graag als ict'er werken.
4. Ik moet eerst een diploma halen.
5. Ik heb die studie alleen niet afgemaakt.
6. Ik ben goed in techniek.
7. Ik wil er beter in worden.
8. Dat kan ik nu nog niet.
9. Kunt u me zeggen wat de mogelijkheden zijn?

1.10 Luister en zeg na.

Luister nog een keer naar je begeleider. Hij of zij zegt de zinnen nog een keer. Zeg de zinnen na.

1.11 Lees het gesprek samen hardop.

Je begeleider leest de zinnen met een ○ en jij leest de zinnen met een ●.

- Weet je al welke opleiding je wilt doen?
- Ik vind het leuk om met computers te werken. Ik wil graag als ict'er werken, maar ik moet eerst een diploma halen.

- Welke opleiding heb je vroeger dan gedaan?
- Ik heb de middelbare school afgerond. Daarna heb ik computertechniek gestudeerd. Ik heb die studie alleen niet afgemaakt.

- Ja, ik begrijp het. Maar je kunt wel goed met computers werken? Waar ben je dan goed in?
- Ik ben goed in techniek. Ik ben handig en geduldig en ik kan precies werken.

- Nou dat zijn hele goede kwaliteiten denk ik, als je ict'er wilt worden. En wat wil je tijdens een opleiding dan nog leren?
- Ik kan computers repareren, maar ik wil er beter in worden. Ik wil bijvoorbeeld ook websites maken. Dat kan ik nu nog niet.

- Dat klinkt goed. Dan kun je daarna in een ict-bedrijf gaan werken.
- Ja, dat hoop ik. Kunt u me zeggen wat de mogelijkheden zijn? Naar wat voor school kan ik dan gaan?

- Heb je al een beetje informatie gezocht? Weet je welke scholen er zijn? En welke verschillende niveaus?
- Nee, niet echt eigenlijk.

- Nou, kijk dan eens op de website van het roc of de hogeschool. Daar hebben ze heel veel soorten ict-opleidingen.
- O, dat wist ik niet. Hoe kom ik aan meer informatie?

- Je kunt ze bellen of een afspraak maken om langs te gaan. Of bezoek een open dag om informatie te vragen. Het is belangrijk dat je goed kijkt wat bij je past.
- Ja, natuurlijk. Bedankt, ik ga eerst eens op internet kijken.

Klaar? Lees het gesprek nog een keer, maar draai de rollen nu om.

1.12 Praat samen over de foto's.

Kijk naar de foto's.

Waarin zijn deze mensen goed?

Welke kwaliteiten hebben ze?

Heb jij deze kwaliteiten ook?

1.13 Doe samen de pingpong.

Je begeleider begint. Hij of zij stelt de vraag: *Waarin ben jij goed?*

Jij maakt de zin hieronder af en vraagt aan je begeleider: *En jij?* Je begeleider maakt de zin ook af en vraagt weer: *En jij?* Probeer zo lang mogelijk door te gaan.

Ik ben goed in...

En jij?

1.14 Praat samen. Maak het gesprek af.

Bedenk samen hoe het gesprek gaat. Voer het gesprek daarna samen.

Je begeleider zegt de zinnen met een ○ en jij zegt de zinnen met een ●.

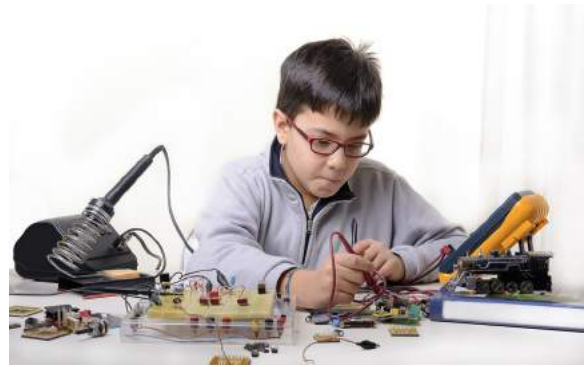
- Weet je al welke opleiding je wilt doen?
● ...
- Welke opleiding heb je vroeger dan gedaan?
● ...
- Ja, ik begrijp het. Maar je kunt wel goed ...? Waar ben je dan goed in?
● ...
- Nou dat zijn hele goede kwaliteiten denk ik, als je ... wilt worden. En wat wil je tijdens een opleiding dan nog leren?
● ...
- Dat klinkt goed. Dan kun je daarna ....
● Ja, dat hoop ik. Kunt u me zeggen ...?
- Heb je al een beetje informatie gezocht? Weet je welke scholen er zijn? En welke verschillende niveaus?
● ...
- Nou, kijk dan eens op de website van .... Daar hebben ze heel veel soorten opleidingen.
● O, dat wist ik niet. Hoe ...?
- Je kunt ze bellen of een afspraak maken om langs te gaan. Of bezoek een open dag om informatie te vragen. Het is belangrijk dat je goed kijkt wat bij je past.
● ...

Klaar? Voer het gesprek nog een keer, maar draai de rollen nu om.

1.15 Vertel samen een verhaal.

Kijk naar de foto en bedenk samen welke opleiding deze jongen later gaat volgen.
Waarin is hij goed?
Wat wil hij graag leren?
Welk beroep kiest hij?

1.16 Voer samen de gesprekken.

Lees de situaties en voer een gesprek. Jij begint steeds het gesprek.

1. Je praat met je docent Nederlands. Hij of zij vraagt wat je wilt doen als je goed genoeg Nederlands spreekt.
2. Je ziet een kennis. Hij of zij heeft een beroep dat je interessant vindt. Je vraagt welke opleiding deze kennis heeft gevolgd.
3. Je hebt een gesprek bij een roc. Je wilt een opleiding volgen. Een medewerker vraagt welke informatie je nodig hebt.
4. Je belt naar het roc. Een medewerker vraagt welke diploma's je hebt.

Klaar? Doe het nog een keer, maar draai de rollen nu om.

1.17 Werk je met een groep? Doe dan de extra groepsopdracht.

Loop rond en vraag aan iemand anders: *Welke opleiding lijkt je leuk?*

1.18 Voer samen een gesprek.

Praat samen over je interesses en je kwaliteiten. Wat vind je interessant? En waar ben je goed in? Noem allebei drie dingen.

1.19 Voer samen een gesprek.

Praat samen over de dingen die je nog wil leren. Bespreek hoe je dat kan doen. Welke opleiding of cursus kun je volgen? Of van wie kun je dit leren? Zoek eventueel informatie op.

1.20 Naar buiten.

Kies een opdracht.

1. **Voer een gesprek in het Nederlands over een cursus of opleiding die je wilt volgen.**
  - Vertel wat je wilt leren en bespreek samen welke mogelijkheden je hebt.
2. **Praat met iemand in het Nederlands over dingen die je leuk vindt en goed kunt.**
  - Welke kwaliteiten hebben jullie?
  - Waarin wil je nog beter worden?
  - Geef een voorbeeld.
3. **Bedenk zelf wat je kunt doen.**

Vorbereiden

Praat eerst over de volgende vragen:

- Welke opdracht kies je?
- Met wie ga je praten?
- Wanneer ga je met iemand praten? Moet je een afspraak maken?
- Waar ga je met iemand praten?
- Wat ga je zeggen? Oefen de woorden en zinnen nog een keer samen.

Terugkijken

Praat na de opdracht over de volgende vragen:

- Welke informatie heb je gekregen? Kun je daarover vertellen?
- Hoe ging het gesprek?
- Hoe vond je het?

1.21 Kijk naar de foto's. Bedenk samen jullie eigen verhaal.

Op foto 1 en 2 zie je dezelfde man.
Welke opleiding heeft de man gevolgd?
Hoe vindt hij het om te studeren?
Wat gebeurt er tijdens zijn studie?

1.22 Doe samen iets leuks.

Kijk achterin je boekje bij 6. *Suggesties voor extra materiaal* wat je kunt doen of bedenk zelf een activiteit.

2. Ik wil weer naar school

Informereren naar de mogelijkheden om een opleiding te volgen

2.1 Kijk naar de foto en praat samen over de vragen.

Waar is deze vrouw?
Wat leert ze?
Wil jij terug naar school?

2.2 Luister naar het gesprek *Een deeltijdopleiding*. Je hoort Alejandra. Ze komt Hakon tegen bij de school van haar kinderen.

2.3 Luister nog een keer naar het gesprek. Je begeleider leest daarna de zinnen voor. Luister naar de zinnen. Zijn ze waar of niet waar?

1. De vrouw wil een andere baan.
2. De vrouw wil op een school werken.
3. De man wil een opleiding volgen.
4. De opleiding van de vrouw is gratis.
5. De vrouw gaat voltijd studeren.
6. De man wil de vrouw helpen.

2.4 Luister nog een keer naar het gesprek. Praat daarna samen over de vragen.

1. Waarom wil de vrouw een opleiding volgen?
2. Welke opleiding wil de vrouw doen?
3. Op welke manier kan ze die opleiding volgen?
4. Hoe kan ze die opleiding betalen?
5. Hoelang duurt de opleiding?
6. Waar kan ze de opleiding volgen?

2.5 Praat samen over de vragen.

Stel de vragen aan elkaar en geef allebei antwoord.

1. Weet je wat 'omscholen' betekent? Op welke manieren kun je je laten omscholen?
2. Welke onderwijsinstellingen zijn er in je regio? Ben je er weleens geweest?
3. Wat weet je over de verschillende niveaus waarop je kunt studeren in Nederland?
4. Wat is volgens jou een 'sociaal beroep'? Kun je een paar voorbeelden geven?

2.6 Luister naar het verhaal en kies het goede woord.

Je begeleider leest de tekst voor. Luister en kijk naar de **groene** woorden. Wijs het goede woord aan.

Alejandra zoekt een nieuwe **baan/diploma**. Ze heeft al een paar keer **aangenomen/ gesolliciteerd**, maar nog zonder resultaat. Ze wil het liefst een **sociaal/financieel** beroep, want ze wil graag met mensen werken. Dan moet ze eerst een **opleiding/stage** volgen. Ze wil graag weer naar school. Ze kan alleen **deeltijd/voltime** studeren, want ze werkt ook naast haar opleiding. Ze heeft dan twee keer per week les. De rest van de week werkt ze. Ze kan de opleiding bij verschillende **instellingen/regelingen** volgen, zoals het **roc/de overheid**. Alejandra wil zich het liefst zo snel mogelijk voor een opleiding **inschrijven/vergelijken**.

2.7 Welke woorden horen bij elkaar?

Je begeleider leest een woord in de linkerrij. Jij zoekt een woord uit de rechterrij dat erbij past. Wijs het woord aan. Soms kun je meer combinaties maken.

- betalen
- het roc
- sociaal
- de stage
- de vacature
- het vak
- leren en werken

- deeltijd
- financieel
- de onderwijsinstelling
- met mensen werken
- de theorie
- solliciteren
- de praktijk

2.8 Maak een woordslang.

Aan welk woord denk je bij ...

- **naar school gaan** -

Je begeleider begint en zegt één woord. Daarna zeg jij één woord, dan je begeleider weer, enzovoorts. Probeer zoveel mogelijk woorden te zeggen.

2.9 Luister en tik op de tafel.

Je begeleider zegt een aantal woorden. Luister naar je begeleider. Waar ligt het accent? Zeg het woord na. Tik op de tafel als je het accent zegt.

2.10 Luister en zeg na.

Luister nog een keer naar je begeleider. Hij of zij zegt de woorden nog een keer. Zeg de woorden na.

2.11 Lees het gesprek samen hardop.

Je begeleider leest de zinnen met een ○ en jij leest de zinnen met een ●.

- Welke opleiding wil je graag volgen?
- Ik wil graag een opleiding voor sociaal pedagogisch medewerker volgen.

- En wat voor werk kun je daarna doen?
- Ik kan dan bijvoorbeeld met kinderen of jongeren werken. Ik wil het liefst een sociaal beroep.

- Oké, dus je wilt weer terug naar school?
- Ja heel graag! Maar ik moet naast mijn opleiding ook blijven werken. Welke opties heb ik dan?

- Ja, je kan bijvoorbeeld een deeltijdopleiding in het volwassenenonderwijs volgen. Dat is een optie.
- Wat doe ik dan precies?

- Je hebt dan één of twee keer per week les. De rest van de week werk je of doe je een stage.
- Oké en hoelang duurt zo'n opleiding?

- Dat hangt af van je vooropleiding. Meestal één of twee jaar.
- Weet je waar ik zo'n opleiding kan volgen?

- Bij meerdere onderwijsinstellingen hier in de regio, zoals de hogeschool of het roc.
- Moet ik de opleiding zelf betalen?

- Waarschijnlijk wel. Je kunt ook geld lenen van de overheid, maar dat moet je later weer terugbetalen.

- Oké, bedankt voor de informatie.
- Graag gedaan. Laat het me weten als ik je nog ergens mee kan helpen.

Klaar? Lees het gesprek nog een keer, maar draai de rollen nu om.

2.12 Praat samen over de foto's.

Kijk naar de foto's.

Wat leren deze mensen?

Welke opleiding of cursus volgen ze?

Lijkt dit je ook interessant om te leren?

2.13 Doe samen de pingpong.

Je begeleider begint. Hij of zij stelt de vraag: *Wat wil je graag leren?*

Jij maakt de zin hieronder af en vraagt aan je begeleider: *En jij?* Je begeleider maakt de zin ook af en vraagt weer: *En jij?* Probeer zo lang mogelijk door te gaan.

Ik wil graag...

En jij?

2.14 Praat samen. Maak het gesprek af.

Bedenk samen hoe het gesprek gaat. Voer het gesprek daarna samen.

Je begeleider zegt de zinnen met een ○ en jij zegt de zinnen met een ●.

- Welke opleiding wil je graag volgen?
- ...

- En wat voor werk kun je daarna doen?
- ...

- Oké, dus je wilt weer terug naar school?
- Ja heel graag! Maar ik moet naast mijn opleiding ook blijven werken. Welke opties heb ik?

- Ja, je zou bijvoorbeeld .... Dat is een optie.
- Wat doe ik dan precies?

- Je hebt dan...
- ...

- Dat hangt af van je vooropleiding. Meestal .... jaar.
- ...

- Bij meerdere onderwijsinstellingen hier in de regio, zoals ...
- ...

- Waarschijnlijk wel. Je kunt ook geld lenen van de overheid, maar dat moet je later weer terugbetalen.
- ...
- Graag gedaan. Laat het me weten als ik je nog ergens mee kan helpen.

Klaar? Voer het gesprek nog een keer, maar draai de rollen nu om.

2.15 Vertel samen een verhaal.

Kijk naar de foto en bedenk samen wat voor opleiding deze man volgt.
Op welke manier leert hij zijn beroep?
Wat leert hij tijdens zijn opleiding?

2.16 Voer samen de gesprekken.

Lees de situaties en voer een gesprek. Jij begint steeds het gesprek.

1. Je wilt een opleiding volgen. Je hebt een vraag over de kosten. Je belt met een medewerker van de onderwijsinstelling.
2. Een kennis van je volgt een deeltijdopleiding. Je stelt hem of haar een paar vragen over die opleiding.
3. Je wilt graag beter leren zwemmen. Je buurvrouw werkt in het zwembad. Je vraagt haar naar de mogelijkheden.
4. Je praat met je werkcoach bij de gemeente. Een medewerker vraagt wat je voorkeur heeft: voltijd of deeltijd studeren. Je zegt wat je liever wilt en waarom.
5. Je bent bij de gemeente. Je wilt graag studeren. Een medewerker zegt dat je niet kunt studeren. Je moet van de gemeente werken. Je bent het niet met deze beslissing eens.

Klaar? Doe het nog een keer, maar draai de rollen nu om.

2.17 Werk je met een groep? Doe dan de extra groepsopdracht.

Loop rond en vraag aan iemand anders: *Hoe vind je het om naar school te gaan?*

2.18 Voer samen een gesprek.

Praten samen over een opleiding of cursus die je wilt volgen.
Op welke manier wil je de opleiding volgen? Voltijd of deeltijd? Welke opties zijn er?

Bespreek wat voor jou de beste optie is.

2.19 Voer samen een gesprek.

Informeer naar een opleiding die je wilt volgen. Stel bijvoorbeeld vragen over de duur van de opleiding, het soort opleiding en de kosten. Oefen het gesprek met de onderwijsinstelling of de gemeente.

2.20 Naar buiten.

Kies een opdracht.

- 1. Informeer naar de mogelijkheden om een opleiding in het volwassenenonderwijs of een deeltijdopleiding te volgen.**
  - Bel bijvoorbeeld naar het roc, het UWV of de gemeente en stel je vragen.
- 2. Voer een gesprek over een cursus die je wilt volgen, bijvoorbeeld muziek, dans of een nieuwe sport.**
  - Bespreek samen op welke manier je dat kunt doen.
  - Welke optie lijkt jullie het best?
- 3. Bedenk zelf wat je kunt doen.**

Voorbereiden

Praat eerst over de volgende vragen:

- Welke opdracht kies je?
- Met wie ga je praten?
- Wanneer ga je met iemand praten? Moet je een afspraak maken?
- Waar ga je met iemand praten?
- Wat ga je zeggen? Oefen de woorden en zinnen nog een keer samen.

Terugkijken

Praat na de opdracht over de volgende vragen:

- Welke informatie heb je gekregen? Kun je daarover vertellen?
- Hoe ging het gesprek?
- Hoe vond je het?

2.21 Kijk naar de foto's. Bedenk samen jullie eigen verhaal.

Welke opleiding heeft de vrouw gedaan?
Welk beroep doet ze nu?
Hoe vindt ze haar werk?

2.22 Doe samen iets leuks.

Kijk achterin je boekje bij 6. *Suggesties voor extra materiaal* wat je kunt doen of bedenk zelf een activiteit.

3. Ik ben nog niet helemaal tevreden

Bespreken hoe je je Nederlands kunt verbeteren

3.1 Kijk naar de foto en praat samen over de vragen.

Welk gebaar maakt deze vrouw?

Voel je je ook weleens zo?

Wanneer is dat?

3.2 Luister naar het gesprek *Ik wil meer oefenen*. Je hoort Zeinab. Ze komt in een café haar oud-collega Pieter tegen.

3.3 Luister nog een keer naar het gesprek. Je begeleider leest daarna de zinnen voor. Luister naar de zinnen. Zijn ze waar of niet waar?

1. De man en de vrouw werken samen.
2. De vrouw woont nog maar net in Nederland.
3. De man geeft de vrouw een compliment over haar Nederlands.
4. De vrouw is tevreden over haar Nederlands.
5. De vrouw spreekt niet zo vaak Nederlands.
6. De man wil de vrouw helpen met Nederlands oefenen.

3.4 Luister nog een keer naar het gesprek. Praat daarna samen over de vragen.

1. Wat vindt de vrouw van haar Nederlands?
2. Waarover is ze tevreden?
3. Wat wil ze verbeteren?
4. Met wie spreekt ze Nederlands?
5. Hoe kan ze meer Nederlands oefenen?

3.5 Praat samen over de vragen.

Stel de vragen aan elkaar en geef allebei antwoord.

1. Welke talen spreek je?
2. Hoe heb je die talen geleerd?
3. Wat kun je goed in die talen? Denk aan luisteren, spreken, lezen en schrijven.
4. Welke taal vind je het mooiste? Waarom? Kun je ook iets in deze taal zeggen?
5. Welk woord vind je het mooist in je favoriete taal? En in het Nederlands?

3.6 Luister naar de zinnen en kies het goede woord.

Kijk naar de woorden. Je begeleider leest de zinnen voor. Kies bij elke zin het goede woord. Wijs het woord aan.

1. De manier waarop je woorden of klanken zegt.
2. Zorgen dat iets beter wordt.
3. Iets gaat makkelijk en snel, zonder te stoppen.
4. Je vindt het goed genoeg, je hebt geen wensen meer.
5. De mensen met wie je een taal spreekt.
6. Horen wat iemand zegt.

3.7 Welke woorden horen bij elkaar?

Je begeleider leest de woorden in de linkerrij. Jij zoekt de woorden uit de rechterrij die erbij passen. Wijs de woorden aan.

- Het maakt
- Ik ben
- Ik ben goed
- Ik ga
- Ik heb niet
- Ik wil vaker
- Kun je

- me helpen?
- in spreken.
- met mijn collega's om.
- niet uit.
- oefenen.
- tevreden.
- zo veel taalcontact.

3.8 Maak een woordslang.

Aan welke woorden denk jij bij ...

- een nieuwe taal leren -

Je begeleider begint en zegt één woord. Daarna zeg jij één woord, dan je begeleider weer, enzovoorts. Probeer zoveel mogelijk woorden te zeggen.

3.9 Hoeveel woorden hoor je?

Je begeleider leest de zinnen voor. Kijk niet naar de zinnen, luister er alleen naar. Je kunt je ogen dichtdoen. Tel met je vingers hoeveel woorden je hoort.

1. Ik ben nog niet helemaal tevreden over mijn niveau.
2. Ik ben goed in luisteren.
3. Ik vind dat ik nog niet goed genoeg spreek.
4. Ik wil mijn uitspraak verbeteren.
5. Nee, niet echt eigenlijk.
6. Ik ga niet zo vaak met Nederlanders om.
7. Ik weet het niet zo goed.
8. Ik heb ook niet zoveel tijd.

3.10 Luister en zeg na.

Luister nog een keer naar je begeleider. Hij of zij zegt de zinnen nog een keer. Zeg de woorden na.

3.11 Lees het gesprek samen hardop.

Je begeleider leest de zinnen met een ○ en jij leest de zinnen met een ●.

- Je Nederlands is echt ontzettend goed. Ben je zelf ook tevreden?
- Dankjewel. Ik ben nog niet helemaal tevreden over mijn niveau.

- Ik vind het prima! Wat kun je goed in het Nederlands?
- Ik ben goed in luisteren. Ik kan alles begrijpen.

- Wat wil je nog verbeteren?
- Ik vind dat ik nog niet goed genoeg spreek. Ik kan niet altijd de goede woorden vinden als ik spreek. Dan moet ik zo lang nadenken. En ik wil mijn uitspraak verbeteren. Sommige Nederlandse klanken zijn echt moeilijk. Die kan ik niet goed uitspreken.

- Dat snap ik. Met wie spreek je Nederlands? Heb je veel taalcontact?
- Nee, niet echt eigenlijk. Op kantoor spreken we Engels. En ik heb vooral internationale vrienden. Ik ga niet zo vaak met Nederlanders om.

- Ik begrijp het. Op welke manier kun je je Nederlands nog oefenen?
- Ik weet het niet zo goed. Misschien moet ik een hobby of vrijwilligerswerk zoeken. Maar ik heb ook niet zoveel tijd eigenlijk.

- Weet je, als je Nederlands wilt oefenen, kunnen wij wel een keer afspreken. Als je dat gezellig vindt?
- Ja, dat lijkt me leuk.

Klaar? Lees het gesprek nog een keer, maar draai de rollen nu om.

3.12 Praat samen over de foto's.

Kijk naar de foto's.

Op welke manier hebben deze mensen taalcontact?

Herken je deze situaties? En welke taal spreek je dan?

3.13 Praat samen over de situaties.

Je begeleider leest de situaties hieronder.

Kun je deze dingen in het Nederlands?

Heb je het weleens gedaan? Vertel over je ervaring.

Ik kan in het Nederlands...

1. een klacht beschrijven bij de huisarts.
2. solliciteren voor een baan.
3. met de docent over de schoolresultaten van mijn kinderen praten.
4. bellen met het internetbedrijf, omdat mijn internet niet werkt.
5. bij mijn burens over harde muziek klagen.
6. aan mijn collega's vertellen wat ik in het weekend heb gedaan.
7. met de zorgverzekering bellen, omdat ik een vraag over een rekening heb.
8. op een feest met mensen praten die ik niet ken.
9. over mijn toekomstplannen vertellen.
10. een compliment aan iemand geven.

Welke situaties vind je moeilijk? Oefen ze eventueel samen een keer.

3.14 Praat samen. Maak het gesprek af.

Bedenk samen hoe het gesprek gaat. Voer het gesprek daarna samen.

Je begeleider zegt de zinnen met een ○ en jij zegt de zinnen met een ●.

- Je Nederlands is echt ontzettend goed. Ben je zelf ook tevreden?
● ...
- Ik vind het prima! Wat kun je goed in het Nederlands?
● ...
- Wat wil je nog verbeteren?
● ...
- Dat snap ik. Met wie spreek je Nederlands? Heb je veel taalcontact?
● ...
- Ik begrijp het. Op welke manier kun je je Nederlands nog oefenen?
● ...

- Weet je, als je Nederlands wilt oefenen, kunnen wij wel een keer afspreken. Als je dat gezellig vindt?
- ...

Klaar? Voer het gesprek nog een keer, maar draai de rollen nu om.

3.15 Luister en reageer.

Je begeleider leest een zin voor. Jij reageert.

1. Spreekt u Nederlands?
2. Wat spreek je goed Nederlands!
3. Woon je hier al lang?
4. Sorry, ik begrijp niet wat je zegt.
5. Vind je het vervelend als we Nederlands spreken?
6. Je hebt een grappig accent.

Klaar? Doe het nog een keer, maar draai de rollen dan om.

3.16 Voer samen de gesprekken.

Lees de situaties en voer een gesprek. Jij begint het gesprek. Je begeleider is steeds de ander.

1. Je hebt nieuw werk. Je collega's spreken steeds Engels tegen je. Dat wil je niet.
2. Je hebt pauze. Je collega's praten Nederlands. Ze praten snel en niet zo duidelijk. Je kunt het gesprek niet goed volgen.
3. Je komt je oude docent tegen. Hij of zij geeft je een compliment voor je Nederlands.
4. Je bent op je werk. Je weet niet hoe je een woord moet uitspreken. Je vraagt het aan je Nederlandse collega.
5. Je belt naar de klantenservice van een bedrijf. Je wilt proberen Nederlands te praten, maar je vindt het ook spannend.

Klaar? Doe het nog een keer, maar draai de rollen nu om.

3.17 Werk je met een groep? Doe dan de extra groepsopdracht.

Loop rond en vraag aan iemand anders: *Met wie spreek je Nederlands?*

3.18 Voer samen een gesprek.

Praat samen over dingen die je doet in het Nederlands, zoals luisteren, spreken, lezen en schrijven. Waarin ben je goed? Wat wil je nog verbeteren?

3.19 Voer samen een gesprek.

Praat samen over de mogelijkheden om meer Nederlands te oefenen. Op welke manier kun je meer taalcontact krijgen? Of hoe zorg je dat mensen vaker Nederlands met je praten? Zoek eventueel op welke mogelijkheden er in jullie buurt zijn.

3.20 Naar buiten.

Kies een opdracht.

- 1. Vertel aan iemand in je omgeving, op je werk, school of stage dat je meer Nederlands wilt oefenen.**
  - Zeg ook wat je wilt verbeteren en vraag of deze persoon je wilt helpen.
- 2. Voer een gesprek in het Nederlands met iemand die ook uit een ander land komt.**
  - Op welke manier oefenen jullie de taal?
  - Met wie hebben jullie taalcontact?
  - Wissel tips en ervaringen uit.
- 3. Bedenk zelf wat je kunt doen.**

Vorbereiden

Praat eerst over de volgende vragen:

- Welke opdracht kies je?
- Met wie ga je praten?
- Wanneer ga je met iemand praten? Moet je een afspraak maken?
- Waar ga je met iemand praten?
- Wat ga je zeggen? Oefen de woorden en zinnen nog een keer samen.

Terugkijken

Praat na de opdracht over de volgende vragen:

- Welke informatie heb je gekregen? Kun je daarover vertellen?
- Hoe ging het gesprek?
- Hoe vond je het?

3.21 Kijk naar de foto's. Bedenk samen jullie eigen verhaal.

Op foto 1 en 2 zie je dezelfde vrouw.

Hoe gaat het nu met de vrouw?

Met wie heeft ze contact?

Op welke manier heeft ze contact gezocht?

3.22 Doe samen iets leuks.

Kijk achterin je boekje bij 6. *Suggesties voor extra materiaal* wat je kunt doen of bedenk zelf een activiteit.

4. Overzicht woorden en zinnen

Je vindt de ingesproken audio-opnames op www.spreektaal.com.

1. Daarin wil ik graag beter worden

afmaken
het bedrijf
het beroep
de cursus
het diploma
geduldig
handig
de informatie
de kwaliteit
de middelbare school
de mogelijkheid
het niveau
de open dag
de opleiding
repareren
het roc
de sector
studeren
de werkgelegenheid

Dat kan ik nu nog niet.
Een diploma halen.
Een opleiding volgen.
Ik ben goed in ...
Ik heb de opleiding (niet) afgemaakt.
Ik heb ... gestudeerd.
Ik vind het leuk om met ... te werken.
Ik wil als ... werken.
Ik wil er beter in worden.
Kunt u me zeggen wat de mogelijkheden zijn?
Waar ben je goed in?

2. Ik wil weer naar school

het beroep
betaald
deeltijd
het diploma
financieel
inschrijven
interessant
lenen
de onderwijsinstelling
de opleiding
de overheid
de praktijk
de regeling
het roc
solliciteren
de stage
studeren
theoretisch
de uitkering
uitzoeken
de vacature
het vak
vergelijken
voltijd
de vooropleiding
het volwassenenonderwijs

Een diploma halen.
Een opleiding volgen.
Hoelang duurt de opleiding?
Ik ben (niet) aangenomen.
Ik heb gesolliciteerd.
Is het mogelijk om...?
Ik vind het interessant.
Ik wil met mensen werken.
Ik zal het voor je uitzoeken.
Moet ik het zelf betalen?
Wat doe ik dan precies?
Welke opties heb ik?
Werk vinden.

3. Ik ben nog niet helemaal tevreden

Weet je nog?
Werk je nog bij...?

het accent
afspreken
Engels
hartstikke
de hobby
het inburgeringsexamen
internationaal
het kantoor
de klank
lezen
luisteren
nadenken
de nationaliteit
het niveau
oefenen
ontzettend
schrijven
spreken
het taalcontact
tevreden
de uitspraak
uitspreken
verbeteren
verstaan
vloeiend
vreselijk
de vrije tijd
het vrijwilligerswerk

Dat gaat prima.
Dat is een tijd geleden.
Dat is toevallig.
Dat lijkt me leuk.
Dat maakt toch niets uit?
Hoelang woon je hier?
Ik ben goed in...
Ik ben (niet) tevreden over...
Ik ben hier inmiddels gewend.
Ik ga met ... om.
Ik heb Nederlands geleerd.
Ik heb niet zoveel tijd.
Ik moet lang nadenken.
Ik vind het (niet) goed genoeg.
Nee, niet echt.
Vind je?

5. Handleiding voor de begeleider

Deze handleiding vind je in alle boekjes van SpreekTaal 3. Lees hem goed door voordat je met het materiaal gaat werken. Je vindt hier allereerst een algemene uitleg bij de oefentypes en daarnaast de specifieke instructies bij de oefeningen, waaronder de transcripten. Veel plezier!

5.1 Algemeen

SpreekTaal 3 is...

- ... ontwikkeld om *gestructureerd* te werken aan taalverhoging tot niveau B1;
- ... gericht op de *mondelijke vaardigheden*: luisteren, spreken en gesprekken voeren. Het zwaartepunt ligt bij gesprekken voeren. Hieraan wordt als het goed is de meeste tijd besteed.
- ... gericht op *kilometers* maken en oefenen met spreken in een informele setting, op basis van gelijkwaardigheid tussen de anderstalige deelnemer en de begeleider.
- ... geschikt voor *een-op-eensituaties* tussen een deelnemer en een vrijwilliger, maar kan ook gebruikt worden *in groepen*, zoals een taalcafé.

Thema's en subthema's

SpreekTaal 3 bestaat uit vijftien modules. Elke module heeft zijn eigen thema, dat vervolgens weer is onderverdeeld in drie subthema's. Het kan prettig zijn te starten met de module *Praten over jezelf*, deze staat in het teken van kennismaking. Er is geen vaste volgorde waarin de modules gebruikt moeten worden, je kunt op basis van interesse of behoefte samen een module kiezen. Sla een (sub)thema gerust over als de deelnemer dit al beheerst of als het niet relevant is.

Denk eraan om af en toe een (sub)thema te herhalen. Zo onthoudt de deelnemer de woorden en zinnen nog beter.

De oefeningen

De subthema's in een module hebben nagenoeg dezelfde opbouw. Zo kom je steeds dezelfde oefentypes tegen in dezelfde volgorde. Lees hieronder wat het doel is van ieder type oefening.

Oefening 1: een foto

Elk subthema begint met een foto en een aantal bijbehorende vragen. Op deze manier wordt het subthema geïntroduceerd en wordt de voorkennis van de deelnemer geactiveerd. Wat weet hij of zij al over dit onderwerp? Dat is belangrijk bij het leren van nieuwe woorden. Die worden het beste onthouden als de deelnemer weet bij welke voor hem of haar bekende woorden ze horen. Zo wordt het woordennetwerk in het hoofd steeds breder en dieper.

Werk je met een groep?

Doe de opdracht gezamenlijk en inventariseer wat de deelnemers al over dit onderwerp weten. Laat je deelnemers in duo's werken? Wissel deze dan geregeld of wissel bijvoorbeeld af tussen twee- en drietallen. Het is voor deelnemers goed als ze af en toe met iemand anders praten.

Oefening 2: een luistertekst

Elk subthema bevat een opgenomen dialoog tussen twee of drie personen, zie www.spreektaal.com. Deze luisterteksten bieden de belangrijkste woorden en zinnen aan die de deelnemer kan gebruiken bij het uitvoeren van de spreekoefeningen. Bij deze oefening luisteren jullie naar het gesprek, zonder naar het transcript te kijken of een oefening te doen. De deelnemer hoeft het gesprek niet woord voor woord te begrijpen, het gaat erom dat de boodschap overkomt.

Oefening 3 en 4: begripsoefeningen bij de dialoog

Het is belangrijk om meerdere keren naar de dialoog te luisteren. Als begeleider heb je de kern van de tekst na één keer luisteren wel begrepen, maar voor de deelnemer is dit moeilijker. Hij of zij kent niet alle woorden en

kan niet alles in één keer onthouden. Herhaal daarom nog een keer de luistertekst. Laat de deelnemer alleen luisteren en niet het transcript lezen, anders wordt het een leesoefening in plaats van een luisteroefening. Oefenen met luistervaardigheid is erg belangrijk om daarna te kunnen spreken. Eventueel kun je - na een aantal keer - de tekst laten horen terwijl de deelnemer meeleeft met het transcript achterin het boekje. De deelnemer begrijpt de kern nu immers.

Werk je met een groep?

Voer de opdrachten gezamenlijk uit. Laat de deelnemers de vragen eventueel in duo's bespreken, maar controleer daarna of ze de kern van de tekst begrijpen.

Oefening 5: praat samen over de tekst

Hoe denken jullie over de onderwerpen die in de dialoog zijn besproken? Of wat weten jullie erover? Praat hierover, zodat de tekst dichterbij jullie eigen leefwereld komt te staan.

Werk je met een groep?

Laat de deelnemers de vragen samen of met z'n drieën bespreken.

Oefening 6, 7 en 8: oefen met de nieuwe woorden

In de dialoog staan woorden die relevant zijn voor dit subthema. De deelnemer oefent deze woorden in verschillende speelse oefenvormen, zodat hij of zij ze beter onthoudt. Daarbij is herhaling erg belangrijk. Kijk er dus niet van op als de deelnemer een nieuw woord toch weer vergeet. Sommige taalkundigen denken dat je een woord wel zeven keer moet gebruiken voor je het onthoudt. Voor jou lijkt het soms misschien saai, maar de deelnemer ervaart dat anders.

- De *betekenis* van de nieuwe woorden kan de deelnemer ontlenen aan de foto's of de context van de zinnen. Probeer de deelnemer de betekenis van een woord eerst te laten raden. De woorden in SpreekTaal 3 zijn abstracter dan in SpreekTaal 1 en 2. Het taalniveau richting B1 is immers moeilijker.
- Laat deelnemers die goed kunnen lezen de betekenis van woorden zoveel mogelijk zelf opzoeken, met behulp van een (online) woordenboek of app. Het *Pocketwoordenboek Nederlands als Tweede Taal* van Van Dale is geschikt voor anderstaligen. Voorkom dat jij het woordenboek van de deelnemer bent: als jij de woorden steeds vertaalt, onthoudt de deelnemer ze minder goed. Komt de deelnemer er zelf niet uit? Omschrijf de betekenis dan zoveel mogelijk in het Nederlands en vermijd vertalingen in het Engels of een andere taal.
- Bij oefening 6 staan soms zinnen waarin een woord ontbreekt. Jij leest de zin voor en de deelnemer moet het woord dat in de zin past aanwijzen. Als je de zin leest, zeg dan bijvoorbeeld 'piep' of neurie op de plaats waar het woord moet staan. Laat de deelnemer niet meelesen met de zinnen, maar probeer echt met luistervaardigheid te oefenen.
- Bij oefening 7 vorm je vaak paren met woorden of zinsdelen. Hierbij zijn soms verschillende antwoorden mogelijk. Het gaat niet zozeer om goed of fout, maar om de vrije associaties van de deelnemer. Welke woorden horen volgens hem of haar bij elkaar? Vraag hierbij ook naar de reden: waarom horen ze bij elkaar? Als begeleider kun je uitleggen of deze combinaties voor jou ook logisch zijn.
- Oefening 8 bestaat uit een spelletje, zoals *Wie ben ik?* of *Raad het woord*. Verdere instructie staat steeds achterin de module. Houd de uitvoering van deze spelletjes simpel.

Werk je met een groep?

Doe de oefeningen waarbij je zinnen of woorden voorleest zoveel mogelijk gezamenlijk.

Dat geldt ook voor de spelletjes, bouw een extra spelelement in, zoals: *wie kan als eerste het woord raden?* of: *wie raadt de meeste woorden?* Als de deelnemers de bedoeling van een spelletje of oefening begrijpen, kunnen ze het ook in twee- of drietallen herhalen.

Oefening 9 en 10: verstaan en nazeggen

Met de oefening *Tik op de tafel* oefen je het woord- en zinsaccent. Elk woord van twee lettergrepen of meer bevat een woordaccent, ook wel de klemtoon genoemd. Zo valt in het woord *uitspraak* het accent op de eerste lettergreep *uit*. Het is belangrijk dat de deelnemer het accent op de juiste lettergreep legt, anders is hij of zij moeilijk te verstaan en soms zal zelfs de betekenis van het woord wijzigen (denk aan **voorkomen** en **voorkomen**). Naast woordaccent bestaat er ook *zinsaccent*: één of meer woorden in een zin krijgen een accent, zeg maar 'de klemtoon van de zin'. Het woord dat het accent krijgt wordt (qua toon) iets hoger of lager uitgesproken.

In de zin 'Mag ik de boter?' zal het woord 'boter' het zinsaccent krijgen; je wilt immers niet de kaas of de worst, maar de boter.

De werkwijze met de oefeningen van *Tik op de tafel* is als volgt:

- de deelnemer luistert naar een woord of een zin;
- de deelnemer zegt het woord of de zin na;
- de deelnemer tikt op de tafel als hij of zij het accent hoort (of houdt een papiertje in de lucht).

In de *klankoefeningen* wordt geoefend met het verstaan van klanken die anderstaligen (afhankelijk van de moedertaal) soms moeilijk waarnemen. Denk aan de lange en korte klinkers (*man-maan; bot-boot*), p-b (Arabisch), h-g (Slavische talen), l-r (Zuidoost-Azië), enzovoort. De werkwijze is als volgt:

- Lees de zinnen eerst voor jezelf. Je ziet zelf welk woord in de zin past. Bijvoorbeeld: *Gaat het vanmiddag nog a) regelen b) regenen?* Je ziet dat je hier *regenen* moet zeggen.
- Je leest de zin. De deelnemer luistert en leest mee in het boekje.
- Welk woord heeft hij of zij gehoord? *Regenen of regelen?* Laat de deelnemer het goede woord aanwijzen of zeggen.

Als de deelnemer naar de zinnen of woorden heeft geluisterd, kun je ze samen *nazeggen*. De begeleider leest de zin of het woord nog een keer voor, de deelnemer zegt na. Het is de bedoeling dat de deelnemer niet meeleeft, maar alleen luistert en nazegt. Als het nazeggen van de zinnen goed gaat, kun je ook een kleine verandering aanbrengen in de zin, bijvoorbeeld door een woord te vervangen door een ander woord.

Werk je met een groep?

Doe de oefeningen gezamenlijk. Jij moet immers de juiste klank of het juiste accent aanbieden. Bouw ook hier een extra spelelement in: tikken alle deelnemers tegelijk op de tafel? Tellen ze evenveel woorden? Laat de zinnen of woorden vervolgens gezamenlijk nazeggen (riedelen).

Oefening 11: lees het gesprek samen hardop

Het doel van samen hardop lezen is oefenen met intonatie en verbonden spraak. Deze oefening is alleen geschikt voor deelnemers die behoorlijk goed kunnen lezen, dus niet voor deelnemers die nog met veel haperingen lezen. Voor hen is het beter je na te zeggen.

Werk je met een groep?

Laat de hele groep de zinnen 'riedelen' (gezamenlijk nazeggen). Daarna kunnen de deelnemers de dialoog eventueel met z'n tweeën lezen. Zorg dat ze eerst het goede voorbeeld horen.

Oefening 12 en 13: praat samen over...

De deelnemer gebruikt de nieuwe woorden en zinnen in spreekoefeningen en krijgt daarbij hulp van foto's, kaartjes, zinnen of situaties. Deze oefeningen bereiden voor op de concrete, realistische gesprekssituatie aan het einde van een subthema.

Met de *pingpong* (oefening 13) oefent de deelnemer met vloeiend spreken. Door hetzelfde zinnetje zo vaak mogelijk achter elkaar te zeggen, slijpt de deelnemer een bepaalde zinsstructuur in, net als bij een taalriedel (in het materiaal van SpreekTaal 1 en 2). Het bereidt de deelnemer voor op de vrije spreekoefening, omdat hij of zij zelf de input levert. Omdat het zinnetje zo vaak mogelijk wordt herhaald, spreek je de creativiteit en de woordenschat van de deelnemer aan.

Bijvoorbeeld:

De deelnemer begint en zegt:
Ik kan goed koken, en jij?

De begeleider antwoordt:
Ik kan goed zingen, en jij?

De deelnemer antwoordt:
Ik kan goed fietsen, en jij?

Werk je met een groep?

Laat de deelnemers de foto-opdrachten (oefening 12) in duo's doen.

Begin tijdens de pingpong gezamenlijk. Maak een cirkel. Begin zelf, maak de zin af en vraag aan de deelnemer naast je: *en jij?* De deelnemer vraagt vervolgens aan de persoon naast hem of haar: *en jij?* Ga zo de hele cirkel af. Laat de deelnemers daarna de oefening in duo's herhalen.

Oefening 14, 15, 16: gestuurde spreekopdrachten

De fase van communicatie begint. In eerste instantie is dat nog gestuurd: een deelnemer maakt de dialoog af, voert korte gesprekje's of reageert op een opmerking of vraag. Deze gestuurde stap is erg belangrijk, voordat het oefenen met de zogenoemde vrije productie begint. Wanneer jullie samen een dialoog oefenen, doe dit dan zo natuurlijk en echt mogelijk. Begin bijvoorbeeld door elkaar te groeten of een algemene openingszin te gebruiken (*Hoe is het? Lang niet gezien!*).

Werk je met een groep?

Voer een dialoog of gesprek eerst samen met één deelnemer, terwijl de rest luistert. Deelnemers hebben veel aan zo'n voorbeeld. Laat de deelnemers dit daarna in duo's herhalen.

Oefening 17: de groepsopdracht

Dit is een extra oefening voor groepen, waarbij je steeds rondloopt. Als je met één deelnemer werkt, kunnen jullie de vraag ook aan elkaar stellen. De oefening werkt het beste als je met z'n allen opstaat en rondloopt. Doe zelf ook mee. Door te bewegen, wordt iedereen actiever. Onderzoek laat bovendien zien dat je kennis, zoals nieuwe woorden, beter onthoudt als je beweegt.

Oefening 18 en 19: de vrije productie

Bij vrije productie (het woord zegt het al) is de deelnemer vrijer in wat hij of zij kan en wil zeggen. Laat de deelnemer zelf invullen waarover hij of zij wil praten in deze context (bedenk zelf een klacht, probleem, situatie, enzovoort). Als begeleider ben je soms gesprekspartner (praat allebei over...), soms speel je de rol van huisarts, werkgever, enzovoorts.

Werk je met een groep?

Lees de instructie gezamenlijk en oefen het gesprek met één deelnemer voor de hele groep. Laat ze het gesprek daarna in duo's voeren. Laat één duo hun gesprek eventueel voor de rest herhalen. Je kunt de oefening ook nog een keer doen in nieuwe duo's.

Oefening 20: de praktijkopdracht

Nu begint de praktijk: de deelnemer gaat de situatie die jullie samen hebben geoefend 'in het echt' uitvoeren. Het belangrijkste doel van deze praktijkopdrachten is het creëren van een succeservaring. Dit helpt om de drempel te verlagen tot meer taalcontact in het dagelijks leven. Taalcontact is een belangrijke succesfactor bij het verwerven van een tweede taal. Als begeleider speel je hierin een belangrijke rol.

Voor- en nabespreken van de praktijkopdracht

Bereid de praktijkopdrachten samen voor, dat verlaagt de drempel. Help bijvoorbeeld bij de keuze van een opdracht. Hoe beter de opdracht aansluit bij de leefwereld van de deelnemer, hoe groter de slaagkans en motivatie. De opdracht moet dus geen 'ver-van-hun-bedshow' zijn. Laat de wens van de deelnemer leidend zijn: leg niet op wat hij of zij moet doen. Meestal is de eerste opdracht een directe vertaling van de geoefende dialoog in de praktijk, zoals: voer een gesprek met de huisarts.

Sommige anderstaligen hebben een beperkt netwerk van Nederlandstaligen. Probeer samen te bedenken hoe de deelnemer dit netwerk kan vergroten en met wie hij of zij kan spreken (bijvoorbeeld een ouder bij school, een buurvrouw of een Nederlandse partner van een kennis). Misschien zijn er mensen uit je eigen netwerk met wie je de deelnemer in contact kunt brengen. Zo help je de deelnemer om de praktijkopdracht zelfstandig uit te voeren. Nadat de deelnemer de opdracht heeft uitgevoerd, is het belangrijk om samen *terug te kijken*. De belangrijkste winst van een praktijkopdracht is het toenemende zelfvertrouwen en de 'durf' van de deelnemer om het Nederlands in de praktijk te brengen. Benadruk dus de succesfactor van de uitvoering: wat ging er goed en geef vooral complimenten.

Werk je met een groep?

Laat de deelnemers hun eigen praktijkopdracht kiezen. Het geeft niet als ze allemaal iets anders doen. Laat de deelnemers vervolgens aan elkaar vertellen wat ze gaan doen, met wie en wanneer. Misschien kunnen ze een opdracht samen uitvoeren? Dat verlaagt de drempel. Laat de deelnemers ook samen terugkijken, door aan elkaar vragen te stellen.

Oefening 21: de slotfoto's

De slotfoto's zijn bedoeld om de fantasie te prikkelen en spontaan praten te stimuleren. De deelnemer hoeft niet per se de woorden uit het thema te gebruiken. Gebruik de vragen onder de foto's als opstapje naar jullie eigen verhaal en bedenk ook andere vragen.

Werk je met een groep?

Laat de deelnemers in duo's een verhaal bedenken en vertellen. Laat de duo's hun verhalen daarna uitwisselen.

Oefening 22: extra materiaal

Hoofdstuk 6 bevat allereerst suggesties voor laagdrempelige activiteiten binnen- of buitenshuis. Denk aan: een wandeling of samen een liedje luisteren of een aflevering kijken. Je kunt de liedjes samen met de deelnemer beluisteren en bekijken. De deelnemer hoeft de liedjes niet woord voor woord te verstaan: vraag vooral wat hij of zij ervan vindt.

Daarnaast vind je zoektips voor extra informatie over deze onderwerpen. Het materiaal bevat geen concrete links, die verouderen immers snel. Als je samen informatie opzoekt op internet, geef de deelnemer dan de controle over de computer of telefoon. Laat hem of haar zelf zoeken en stuur bij waar nodig, ook als de deelnemer niet computervaardig is. Het is immers de bedoeling dat de deelnemer dit uiteindelijk ook zelfstandig kan. Vraag wat de deelnemer begrijpt van de website. Geef pas daarna waar nodig taalondersteuning.

Overzicht met woorden en standaardzinnen

Elke module wordt afgesloten met een overzicht van de belangrijkste woorden en standaardzinnen. Dit zijn de woorden die een deelnemer nodig heeft om de teksten te begrijpen. De meeste van deze woorden en zinnen oefent de deelnemer ook bij oefeningen als verstaan en nazeggen of de dialogen die de deelnemer zelf afmaakt. De woorden en zinnen zijn te beluisteren via www.spreektaal.com. Luister er samen naar en laat de deelnemer(s) de woorden en zinnen naspreken.

Feedback op de oefeningen

Als de deelnemer de opdracht uitvoert, wil hij of zij waarschijnlijk weten of dat goed is en verwacht feedback. Feedback of commentaar hoort vooral thuis in een formele lessituatie (onderwijs van een NT2-docent), wees hierin terughoudend. SpreekTaal gaat uit van een gelijkwaardige relatie. Je kunt je deelnemer wel af en toe feedback te geven, maar houd je dan aan de volgende 'gouden regels':

1. Geef complimenten
Natuurlijk hoor je fouten in wat de deelnemer zegt, maar zeg vooral wat goed gegaan is. Dit is motiverend voor de deelnemer. Geef bijvoorbeeld een compliment omdat de deelnemer de goede woorden heeft gebruikt, een goede reactie heeft gegeven, een mooie zin heeft gemaakt of omdat hij of zij een duidelijke uitspraak had.
2. De inhoud gaat voor de vorm
Wat een deelnemer zegt, is veel belangrijker dan hoe het gezegd wordt. Dat betekent dat een deelnemer wel de goede woorden gebruikt, maar dat de woorden nog in de verkeerde volgorde staan. Of dat hij of zij nog geen perfecte uitspraak heeft of niet de juiste vorm van de verleden tijd gebruikt. Dat maakt niet uit. Oefenen is het doel.
Het geven van feedback op de vorm is de taak van een NT2-docent in een lessituatie. Het geven van effectieve feedback vraagt immers veel vakkennis over taalstructuur, taalniveaus en didactiek. Het is daarom beter om dit aan een bevoegde NT2-docent over te laten.
3. Doorgaan naar de volgende oefening
Bij het beantwoorden van de oefeningen hoeft de deelnemer niet alles goed te doen. Als je het antwoord kunt begrijpen en de inhoud is goed, kun je gerust doorgaan naar een volgende oefening.

Wat vind je niet terug in SpreekTaal 3?

- Uitleg over of oefeningen met grammatica.
In SpreekTaal 3 is bewust geen expliciete aandacht voor grammatica, omdat het te veel nadruk legt op *hoe* de deelnemer iets moet zeggen. Dit belemmert de spontane, spreektaalige productie en komt het doel van SpreekTaal 3, namelijk 'kilometers maken' in het Nederlands, niet ten goede. Wel oefent de deelnemer met standaardzinnen. Sommige deelnemers vragen expliciet om grammatica, vaak omdat zij dit gewend zijn

vanuit eerder genoten taalonderwijs. Leg uit dat taalcoaching hier niet voor bedoeld is. Verwijs de deelnemer met grammatica-vragen door naar de NT2-docent. Vertel dat je veel moet oefenen om beter een taal te spreken.

- Lees- en schrijfoopdrachten

Het materiaal is nadrukkelijk bedoeld om de mondelinge vaardigheden te oefenen. Deelnemers schrijven de antwoorden dus niet of nauwelijks op.

SpreekTaal 3 voor laaggeletterde deelnemers

Deelnemers die niet of weinig kunnen lezen of schrijven, kunnen hun mondelinge vaardigheden vaak prima verbeteren, door veel te luisteren en te oefenen met gesprekken die zij interessant vinden. Zij hebben bij het leren van de taal niet zoveel steun aan geschreven taal. Hoewel deze deelnemers meestal heel graag willen leren lezen en schrijven, is het belangrijk om het spreken en luisteren zonder schrift te oefenen. SpreekTaal 3 is daarom zo gemaakt dat ook een laaggeletterde het samen met een begeleider grotendeels kan gebruiken. De begeleider leest de instructie of opdracht voor en legt uit wat de bedoeling is. SpreekTaal 3 is niet geschikt als lesmateriaal om te leren lezen en schrijven. Hiervoor kan de deelnemer beter een (Alfa) NT2-cursus volgen met een NT2-docent.

Wat kan een NT2-deelnemer op niveau B1?

SpreekTaal 3 biedt oefenmateriaal tussen niveau A2 en niveau B1. Een deelnemer kan op niveau B1 bijvoorbeeld:

- gesproken taal begrijpen over vertrouwde zaken uit zijn of haar dagelijkse omgeving, zoals werk, school of vrije tijd.
- de beschrijving begrijpen van gebeurtenissen, gevoelens en wensen.
- de hoofdpunten begrijpen uit radio- en tv-programma's die aansluiten bij de actualiteit of de interesses van de deelnemer.
- ervaringen, gebeurtenissen, dromen, verwachtingen en ambities beschrijven.
- redenen en verklaringen geven voor zijn of haar mening en/of plannen.
- een verhaal vertellen of de plot van een boek of film weergeven en hierover een mening geven.
- zich redden in de meeste spontane situaties die zich kunnen voordoen in het Nederlands.
- onvoorbereid deelnemen aan een gesprek over onderwerpen die vertrouwd zijn, zijn of haar belangstelling hebben of die betrekking hebben op het dagelijks leven (bijvoorbeeld familie, hobby's, werk, reizen en actuele gebeurtenissen).

Een deelnemer kan zich dus al redelijk in het Nederlands redden, als de gesprekken gaan over onderwerpen die dichtbij hem of haar staan. De woordenschat van de deelnemer zal voor een groot deel tot de dagelijkse omgeving (thuis, werk, hobby's) zijn beperkt.

5.2 Specifieke instructies bij de oefeningen

1. Daarin wil ik graag beter worden

Oefening 1.2, 1.3 en 1.4

Transcript bij *Een opleiding volgen*.

- Docent: Zo Yasin, de cursus is bijna afgelopen hè. Weet je al wat je straks wilt doen?
- Yasin: Ja, ik wil een opleiding volgen, denk ik.
- Docent: Oké, en weet je al welke opleiding je wilt doen?
- Yasin: Ja, ik vind het leuk om met computers te werken. Ik wil graag als ict'er werken, maar ik heb geen opleiding voor dit beroep. Ik moet eerst een diploma halen.
- Docent: Welke opleiding heb je vroeger dan gedaan?
- Yasin: Ik heb de middelbare school afgemaakt. Daarna heb ik een jaar computertechniek gestudeerd. Ik heb die studie alleen niet afgemaakt, want toen kwam ik naar Nederland.
- Docent: Ja, ik begrijp het. Maar je kunt wel goed met computers werken? Waar ben je dan goed in?
- Yasin: Ja, ik ben goed in techniek. Ik help soms oudere mensen met hun computers. Ik ben handig en geduldig en ik kan precies werken.
- Docent: Nou, dat zijn hele goede kwaliteiten denk ik, als je ict'er wilt worden. En wat wil je tijdens een opleiding dan nog leren?
- Yasin: Ja, ik kan computers repareren, maar ik wil er beter in worden. Ik wil bijvoorbeeld ook websites maken en apps ontwikkelen. Dat kan ik nu nog niet.
- Docent: Dat klinkt goed. Dan kun je daarna in een ict-bedrijf gaan werken. In de ict-sector is ook veel werkgelegenheid. Misschien kun je later wel je eigen bedrijf beginnen.
- Yasin: Ja, dat hoop ik. Kunt u me zeggen wat de mogelijkheden zijn? Naar wat voor school kan ik dan gaan?
- Docent: Heb je al een beetje informatie gezocht? Weet je welke scholen er zijn? En welke verschillende niveaus?
- Yasin: Nee, niet echt eigenlijk.
- Docent: Nou, kijk dan eens op de website van het roc of de hogeschool. Daar hebben ze heel veel soorten ict-opleidingen. Sommige duren één jaar. Andere twee of nog langer. Je kunt overdag naar school of 's avonds. Dan werk je overdag.
- Yasin: O, dat wist ik niet. Hoe kom ik aan meer informatie?
- Docent: Je kunt ze bellen of een afspraak maken. Of bezoek een open dag om informatie te vragen. Daar kunnen ze je alles uitleggen. Het is belangrijk dat je goed kijkt wat bij je past.
- Yasin: Ja, natuurlijk. Bedankt, ik ga eerst eens op internet kijken.

Oefening 1.8

Schrijf de volgende woorden op een memoblaadje of post-it:

de opleiding, de middelbare school, het diploma, geduldig, de kwaliteit, handig, het roc, de hogeschool, repareren, de werkgelegenheid, de open dag.

Je kunt natuurlijk woorden weglaten of toevoegen naargelang de interesses van de deelnemer en jezelf.

2. Ik wil weer naar school

Oefening 2.2, 2.3 en 2.4

Transcript bij *Een deeltijdopleiding*.

- Hakon: Hoi Alejandra, hoe is het? Dat is een tijd geleden.
- Alejandra: Hé Hakon. Jazeker, alles goed hoor. En met jou?
- Hakon: Ja, prima.

Alejandra: Zeg, het is goed dat ik je hier zie. Ik wilde je namelijk al langer wat vragen. Ik hoorde laatst van je vriend dat jij sinds een paar jaar sociaal pedagogisch medewerker bent, toch?

Hakon: Ja, dat klopt, ik werk bij Jeugdzorg.

Alejandra: Oké, en welke opleiding heb je daarvoor gevolgd, als ik vragen mag? Ik wil namelijk ook zoiets gaan doen.

Hakon: O, wat leuk. Even denken, ja, ik heb een deeltijdopleiding sociaal werk gevolgd aan de hogeschool, een paar jaar geleden. Wil je je laten omscholen?

Alejandra: Ja, eigenlijk wel. Ik vind mijn huidige baan niet meer interessant. Ik zoek een sociaal beroep. Ik wil met mensen werken, het liefst met kinderen of jongeren. Er zijn wel vacatures in deze sector en ik heb al een paar keer gesolliciteerd, maar ik ben nog nergens aangenomen. Ik heb nu niet het juiste diploma. Dus ja, dan ga ik maar weer terug naar school.

Hakon: Wat goed van je. Ik vond het een heel leuke opleiding.

Alejandra: Ja, ik moet alleen even kijken welke mogelijkheden ik heb. Ik wil het liefst voltijd studeren, maar ik moet ook blijven werken naast m'n opleiding. Anders heb ik geen inkomen meer. En ik moet de opleiding natuurlijk ook zelf betalen.

Hakon: Ja, zo heb ik dat ook gedaan. Als je ouder dan dertig bent, is studeren sowieso duur. Er zijn weinig financiële regelingen. Je kunt wel geld lenen van de overheid natuurlijk, maar dat moet je ook weer terugbetalen. Daarom heb ik destijds voor het volwassenenonderwijs gekozen.

Alejandra: Ja, en wat deed je dan precies?

Hakon: Ik had 's avonds les, twee keer per week. Dan kreeg ik theoretische vakken. En ik liep ook een dag per week stage, om het beroep in de praktijk te leren. Later vond ik gelukkig een betaalde stage, dat was helemaal ideaal.

Alejandra: Ja, ik heb gehoord dat het niet meevalt om een stageplek te vinden.

Hakon: Klopt, er zijn niet zo veel leerplekken. Maar laat het me weten als ik je daarbij kan helpen. Ik kan natuurlijk eens informeren op mijn werk.

Alejandra: O, dat zou superfijn zijn. Maar ik moet eerst maar eens een opleiding vinden. Hoelang duurde jouw opleiding?

Hakon: Twee jaar, maar dat hangt ook van je vooropleiding af, geloof ik.

Alejandra: Hm ja, en bij welke hogeschool zat jij?

Hakon: Bij Avans. Dat was prima hoor, maar er zijn meerdere onderwijsinstellingen waar je terecht kunt. Je kunt ook online studeren of naar het roc, bijvoorbeeld.

Alejandra: Oké, dat is goed om te weten. Ik ga even informeren en de verschillende opties vergelijken. Ik wil me zo snel mogelijk inschrijven.

Hakon: Ja, wat goed dat je zo ambitieus bent. Veel succes en nogmaals: laat het me weten als ik iets voor je kan doen.

Alejandra: Dat zal ik doen, bedankt.

Oefening 2.3

Lees de zinnen na afloop van het fragment op een rustig tempo voor.

1. waar	4. niet waar
2. niet waar	5. niet waar
3. niet waar	6. waar

Oefening 2.9 en 2.10

Lees de woorden in een rustig tempo voor. De dikgedrukte delen laten zien waar het accent ligt.

Let op: de deelnemer kijkt niet naar de woorden. Hij of zij luistert alleen.

de o pleiding	i nstelling
inter essa nt	r egeling
d iploma	financie e l
d eeltijd	vol w assenen
i nschrijven	o nderwijs

3. Ik ben nog niet helemaal tevreden

Oefening 3.2, 3.3 en 3.4

Transcript bij *Ik wil meer oefenen*.

Pieter: Hé, Zeinab. Ben jij ook hier? Wat leuk!
Zeinab: Pieter, hoi. Dat is toevallig.
Pieter: Ja, jeetje, dat is een tijd geleden. Werk je nog bij ASO?
Zeinab: Ja, en jij? Nog bij die nieuwe baan?
Pieter: Hm, nee niet meer, dat is een lang verhaal. Maar vertel, hoe is het met je?
Zeinab: Ja, goed hoor.
Pieter: Ja? Bevalt het nog steeds in Nederland?
Zeinab: Jawel, ik ben hier inmiddels gewend.
Pieter: Ja, want hoelang woon je hier nu? Twee jaar ofzo?
Zeinab: Drie bijna. Ja, het gaat snel. Ik heb vorig jaar mijn inburgeringsexamen gehaald.
Pieter: O wat goed, gefeliciteerd! Ja, en je Nederlands is ook echt ontzettend goed.
Zeinab: Ja, vind je?
Pieter: Ja, ik weet nog dat je pas bij ons op kantoor werkte. Toen kon je ons niet verstaan, en wij jou niet. We spraken de hele tijd Engels, weet je nog?
Zeinab: Ja, o vreselijk was dat. Nee, ik ben heel blij dat ik Nederlands heb geleerd. Dat was niet makkelijk hoor. En ik ben ook nog niet helemaal tevreden over mijn niveau. Ik vind dat ik nog niet goed genoeg spreek.
Pieter: Echt waar? Maar het gaat toch prima?
Zeinab: Ja, ik ben goed in luisteren. Dat gaat prima, ik kan alles begrijpen. Ook als ik lees.
Pieter: Wat wil je dan nog verbeteren?
Zeinab: Hm, ik kan niet altijd de goede woorden vinden, als ik spreek. Dan moet ik zo lang nadenken. En mijn uitspraak ... Sommige Nederlandse klanken zijn echt moeilijk. Die kan ik niet goed uitspreken. Ik wil het echt vloeiend leren spreken.
Pieter: Ach ja, spreek je vaak Nederlands?
Zeinab: Nee, niet echt eigenlijk. Op kantoor werken veel expats, dus daar spreek ik nog steeds Engels. En in mijn vrije tijd ook meestal. Ik heb vooral internationale vrienden en ik ga niet zo vaak met Nederlanders om.
Pieter: Ja, dat snap ik wel. Zeker in de stad wonen zoveel mensen met verschillende nationaliteiten. Op welke manier kan je dan nog je Nederlands oefenen, hè?
Zeinab: Ja, ik weet het ook niet zo goed. Ik wil graag meer taalcontact, ik wil meer oefenen. Misschien moet ik een hobby of vrijwilligerswerk zoeken. Maar ik heb ook niet zoveel tijd eigenlijk.
Pieter: Ja, dat is ook logisch met zo'n drukke baan. Maar weet je, als je Nederlands wilt oefenen, kunnen wij wel een keer afspreken. Als je dat gezellig vindt?
Zeinab: Ja, dat lijkt me leuk.
Pieter: Oké, dan spreken we binnenkort iets af. Ik heb je nummer nog.
Zeinab: Dat is goed, leuk.
Pieter: Fijne avond verder.
Zeinab: Jij ook!

Oefening 3.3

Lees de zinnen na afloop van de tekst in een rustig tempo voor.

1. niet waar	4. niet waar
2. niet waar	5. waar
3. waar	6. waar

6. Suggesties voor extra materiaal

Doe samen iets leuks

- Ga samen naar een open dag van een onderwijsinstelling in de regio. Loop rond op de onderwijslocatie, vraag informatie of woon een proefles bij. Als er geen open dag is, kun je meestal ook het gebouw binnengaan en rondkijken. Wat valt jullie op?
- Bekijk samen oude klassenfoto's, een jaarboek of oude schoolspullen en vertel over je eigen school- of studietijd. Misschien kunnen jullie een bezoek brengen aan de oude school of onderwijsinstelling?
- Stel elkaar de vraag: *Wat doe je over tien jaar?* Praat over verschillende onderwerpen, zoals werk, studie, woonsituatie, enzovoort. Bespreek samen jullie toekomstplannen.

Extra informatie

- Kijk samen op de website van het roc, hbo, universiteit of een andere onderwijsinstelling in de regio. Bekijk welke opleidingen er zijn die de deelnemer aanspreken. Bespreek samen de informatie die er over die opleiding op de website staat.
- Kijk op de website van een buurthuis, de gemeente of een opleidingscentrum bij je in de buurt. Welke cursussen kun je daar volgen? Wat lijkt jullie interessant?
- Doe samen een studiekeuzetest of een beroepentest. Als je op internet bijvoorbeeld de zoektermen 'studiekeuze tekst + mbo' of 'hbo' kiest, vind je verschillende mogelijkheden.
- Kijk op het YouTube-kanaal van een grote onderwijsinstelling, zoals een mbo-instelling in de regio. Hier vind je vaak informatiefilmpjes, proeflessen en vlogs van studenten. Kies een filmpje dat jullie samen kunnen bekijken.

Colofon

SpreekTaal 3 is ontwikkeld door Stichting Het Begint met Taal en VU-NT2 (Vrije Universiteit Amsterdam), met financiering van het Oranje Fonds en het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW).

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

- Auteurs:** Stichting Het Begint met Taal en VU-NT2: Martijn Baalman en Anne Hammers
- Redactie:** Sylvia de Groot Heupner, Anne Hammers, en Annemarie Nuwenhoud, met dank aan Germaine Trooster en Carola van der Voort.
- Met dank aan:** De feedback van tientallen vrijwilligers en deelnemers, Esra van den Aker, Marijke Huizinga en Annabelle Lock.
- Vormgeving:** Vrij in Vorm, Rotterdam
- Audio:** Studio de Lat, Groningen
- Audiobestanden:** De audio-bestanden zijn te beluisteren en/of te downloaden op www.spreektaal.com
- Beeldmateriaal:** Al het beeldmateriaal is met zorg geselecteerd. Mocht u desondanks menen dat wij uw rechten niet goed gerespecteerd hebben, neemt u dan contact op met Stichting Het Begint met Taal.
- Bronnen:** Shutterstock (foto's)

Wil je taalcoach worden of zoek je een taalcoach?

Vind een overzicht van alle taalcoach-organisaties op: www.taalcoaching.nl

SpreekTaal 3 - Leren

ISBN 9789460775888

ISBN 9789460775918 (complete serie)

NUR 110

Meer informatie?

Neem contact op met Stichting Het Begint met Taal via 030-2422841 of info@hetbegintmettaal.nl.

Van Dale Uitgevers

Postbus 13288

3507 LG Utrecht

Correspondentieadres: redactie@vandale.nl

www.vandale.nl / www.vandale.be

van Dale

SpreekTaal – hét materiaal voor taalcoaching

SpreekTaal is het meestgebruikte materiaal voor taalcoaching aan anderstaligen. Het materiaal is speciaal ontwikkeld voor en door taalvrijwilligers die anderstaligen ondersteunen met het beter leren spreken van de Nederlandse taal.

SpreekTaal is:

- geschikt voor 1-op-1 taalcoaching, taalcafés en groepjes
- eenvoudig in gebruik (geen leservaring vereist)
- laagdrempelig, leuk en leerzaam!

De methode bestaat uit drie series: SpreekTaal 1 (niveau 0 tot A1+), SpreekTaal 2 (niveau A1 tot A2) en SpreekTaal 3 (niveau A2 tot B1). Alle series bestaan uit vijftien praktische modules over dagelijkse onderwerpen. Elke afzonderlijke module biedt materiaal voor ongeveer 5 uur taalcoaching. De audiobestanden die bij deze module horen, zijn te beluisteren en/of te downloaden via: www.spreektaal.com.

SpreekTaal 3 - module 1 t/m 15

1	Praten over jezelf	6	Kinderen en school	11	Over Nederland
2	Sociale contacten	7	Ondernemen	12	Wonen
3	Stage en vrijwilligerswerk	8	Werk	13	Leren
4	Zaken regelen	9	Gezondheid	14	Geld
5	Vrije tijd	10	Werk zoeken	15	Mijn leven in Nederland

Stichting Het Begint met Taal

Taal en contact zijn onmisbaar om mee te kunnen doen. Taalcoaching door vrijwilligers – online of fysiek – is hét middel voor de 600.000 nieuwkomers in Nederland die de taal willen oefenen. Stichting Het Begint met Taal vergroot de bekendheid en effectiviteit van taalcoaching, ondersteunt lokale organisaties die taalcoaching bieden en koppelt met Kletsmaatjes vrijwilligers aan nieuwkomers voor online ontmoetingen. Ook werken we samen met gemeenten, werkgevers en taalscholen. Zie voor meer informatie: www.hetbegintmettaal.nl.

© 2020 Het Begint met Taal
© 2020 Van Dale Uitgevers

Alle rechten voorbehouden

